

Aile bütçesi nasıl yapılır?

FATMA TURAN - 04.02.2011

Ailenizle hiç bütçe toplantısı yaptınız mı ya da paranızı nasıl yönetiyorsunuz? Cuma akşamları CNBC-e'de 'Para Durumu' isimli ekonomi programı yayınlanıyor. Programın yapımcı ve sunucusu, parayı yönetmenin ipuçlarını veriyor. Borçlanmak, harcamak ve birikim yapmak üzerine soruları cevaplıyor.

Hayatın merkezinde midir, eğer öyleyse onu bulunduğu noktadan uzaklaştırmak mı gerekir? Bu sorunun cevabı birçok kişi için değişir ancak çoğunluğun, onun için uğraş verdiği bir gerçek. Paradan bahsediyoruz. Kazanmak için tüm günümüzü verdiğimiz ancak bunu yönetmek için çok da vakit ayırmadığımız paradan. Para yönetmek nasıl oluyor diye düşünüyorsanız eğer, size 'Para Durumu'ndan bahsedebiliriz. CNBC-e'de her cuma yayınlanan bir ekonomi programı.

Programın sunucusu Özlem Denizmen. Kendisi bütçe planlamacısı. Finans üzerine Amerika'da eğitim almış. Programda, bireylerin para durumu konuşuluyor, onlara yön gösteriliyor, sorunlara alternatif çözüm yolları geliştiriliyor. Siz soruyorsunuz, Denizmen cevaplıyor. Temel konular ise şöyle: Borçlanmak, harcamak ve birikim yapmak. Bu ana başlıklar altında çok kapsamlı konulara değiniliyor tabii. Mesela, nasıl ev sahibi olunur, mortgage (ev kredisi) nasıl alınır? Evlilik öncesi para konuları,

eğitim ve dđđün finansmanı, para ve teknoloji gibi para yönetimi ile ilgili her şey. Bu konulara cevap ararken Denizmen'in istediği üç madde var: İlki önce insan, sonra para. İkincisi utanmak ve suçlamak yok. Son olarak da kendimize karşı samimi ve dürüst olmak. Denizmen'e göre para, toplumda ayıptır düşünceyle çok konuşulmuyor. Onun amacı, parayı konuşulabilir ve yönetilebilir hale getirmek. Bunu 'finansal okuryazarlık' olarak tanımlıyor. Yıllardır Amerika, Çin, Kore gibi birçok ülkede kullanılan ancak ülkemizde olmayan bir sistem. Bireyin kendi parasını sistemli olarak kendisinin yönetmesi, buna da kendi evinde başlaması.

'Para Durumu' 2010 Nisan'ında başladı. Programın ismi hava durumunu çağrıştırıyor. Program sunucusu, bu ismi tercih etmesini şöyle açıklıyor: "Her gün hava durumunu kontrol ediyoruz. Aslında paranın durumuna da bakmamız gerekiyor, aksi halde kontrol kaçıyor. Duruma bakarak analiz edersek kontrol ve güç bizde olur. Böylelikle de hesabımızı doğru yaparız."

Dokuz ayda 5 bin soru cevapladı

Denizmen, programı tamamen seyircilerden gelen sorulardan oluşturuyor. Günde 25 kadar soru geliyor kendisine. Şu güne kadar da 5 binden fazla soru cevaplamış. Türkiye'nin her ilinden, her yaştan soru geliyor ve bütün sorulara cevap veriyor. Denizmen, ayrıca her ay bir ile gidiyor. Buradaki üniversitede gençlere bütçe konusunda dersler veriyor. Onun en yakın danışmanı ise anneanesi. Konuları önce 85 yaşında olan anneannesine anlatıyormuş. "Mesela konut kredisini anlatacağım. Eğer anneannem anlarsa herkes anlıyor zaten." diyor. Babaannelerimizin, dedelerimizin parayı bizden daha iyi yönettiklerini düşünüyor. Bu neslin en büyük sıkıntısının ise israf etmek olduğuna dikkat çekiyor.

Kurumlarla sürekli işbirliği içinde bulunuyor Denizmen. Sık sık Sanayi Bakanlığı, Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu, Merkez Bankası, Kredi Sicil Merkezi'ni ziyaret ediyor. "Vatandaşlar 'nasıl yol çizilmeli?' diye soruyor. Bu merkezlere ziyarette bulunarak Türkiye'ye vermek istedikleri mesajları dinliyorum ve soruları buna göre yanıtlıyorum." diyor.

Çocuklarınıza da tasarrufu öğretebilirsiniz

Denizmen'e göre, parasını iyi yöneten' hayatını iyi yönetir. Bunun için kendisi parayı üçayaklı tabureye benzetiyor. İlki, bugünkü ihtiyaçlarımız yani harcamak. İkincisi, geleceğimize yatırım yapmak. Sonuncusu ise, vermek. Bir el alıyorsa diğeri vermeli ki dönüşüm olsun. Denizmen, paylaşımın önemli olduğuna vurgu yapıyor ve ekliyor: "İhtiyaçları olanlara verilmeli ki bereket olsun. Bunun rakamı yok, bütçe zorlanmamalı. İnsan paylaşınca huzurlu olur."

Özlem Denizmen, her hafta 15 dakika ya da ayda bir ailelerin bir araya gelip bütçe toplantısı yapmalarını öneriyor. Çocukların da toplantıya dahil edilmeleri ve eğitilmeleri gerektiğini düşünüyor. Hatta bunu sıkıcı olmaktan çıkarmak için birkaç önerisi var. Örneđin enerji tasarrufuyla ilgili bu ay elektrik faturası 100 TL geldiyse diğer ay ne kadar düşük gelirse kalan miktarı çocuğa vermek ve böylece ona para biriktirmesini öğretmek. Birikimin hedefsiz olmayacağına da değinen Denizmen, sistemli harcanırsa birikimin olacağı görüşünde.